

La 'nomenklatura' nacionalista corromp la societat

La "revolució nacional", la ideologia dominant, permet que Milosevic i els seus acòlits saquegen el país. Amb el consentiment de la població.

El nacionalisme i el xovinisme, que ja existien sota l'antic règim, es consideraven un mal greu que calia reprimir durament, perquè no hi havia (en un estat de partit únic) institucions democràtiques que pogueren controlar-los. Tots els estudis realitzats fins ara, encara que parcials, arriben a una conclusió força estranya: durant decennis, el nacionalisme s'ha anat reforçant —amb seus alts i baixos, certament— fins al moment decisiu de convertir-se en la ideologia dominant. La "contra revolució", tan denigrada, s'ha convertit en una "revolució nacional" glorificada.

Actualment paraules i actes homicides ocupen l'escena, i els ideals nacionals d'una comunitat harmoniosa i exemplar han quedat relegats al futur o al passat. Fonamentalment, hi han quedat relegats per la confusió que han constituït la guerra i la propaganda, mentre subsisteixen els veritables interessos que serveixen de "carburant" als dos primers. Com tothom sap, a tots els països del socialisme real la *nomenklatura* feia mans i mànigues per preservar els seus privilegis, tot i que ho dissimulava molt bé.

Això mateix feia la *nomenklatura* iugoslava, amb alguns aspectes específics suplementaris. En efecte, va aconseguir, molt millor que no les altres, d'ampliar el cercle de privilegiats, creant la il·lusió que els autogestionaris participaven en els afers de l'estat i de la societat. A més, aquesta *nomenklatura* s'interessava molt per la seua imatge exterior, fet que limitava fins a un cert punt les seues ambicions: ha-

via arribat a llançar campanyes públiques contra l'abús de poder i els privilegis. Accions menys populars, com per exemple, la violència directa i certes maquinacions, les confiaven als quadres intermedis. Aquest últims també acumulaven enveges respecte als "de dalt", i esperaven el moment propici d'una ascensió que haguera deixat espai lliure per a la següent escala de quadres. Molta gent veu en aquesta circulació d'élits la continuació de la revolució.

Slobodan Milosevic ha estat qui millor ha sabut explotar-la. La revolució anterior, la de classes, tot i que va provar d'ampliar la base social d'un poder monopolista, va ser molt limitada, si la comparem amb l'impuls de l'actual revolució nacional. Aquesta deixa el camí lliure als interessos i a les ambicions de tota mena.

Hi ha qui veu en aquesta revolució la realització dels ideals de la nació. N'hi ha que hi veuen només un deliri col·lectiu. Anàlisis més subtils, com la de Dusan Kecmanovic, un psiquiatre de Sarajevo molt famós, hi veu rapinya i vandalisme. El nepotisme

i la corrupció s'estenen. Alguns caps de fila de l'oposició hi participen. Ara la corrupció es troba a la base del sistema.

Les masses també participen en el bandolerisme, tant als llocs de conflicte com a tota la resta del país. Cada vegada hi ha més zones d'economia grisa. La classe mitjana esdevé cada vegada més dependent del règim, i alhora més arrogant en el gaudi del luxe (envoltada d'una pobresa galopant). Cada vegada hi ha més arribistes agressius que vénen del baix proletariat. El sistema de l'economia dirigida s'estén també a la cultura, ofega el pensament crític i mata els últims vestigis d'autonomia. Els quadres inferiors de la *nomenklatura* accedeixen als primers llocs. No és això, una revolució?

Tot i que els interessos materials són molts, no es pot subestimar el poder de la ideologia, que permet de convèncer els desposseïts i els exclosos de la "noblesa" de la revolució nacional. La corrupció destrueix fins i tot el bon sentit tradicional, que els esdeveniments actuals de Kosovo sotmeten també a una dura prova. Molts s'han demanat si Kosovo representa el tancament del cicle de revolucions nacionals (de l'antiga Iugoslàvia), si n'enceta un altre, o si, ben altrament, pot emergir-ne cap alternativa democràtica. Siga com siga, no n'hi ha prou amb una condemna moral de la violència i del crim per a realitzar canvis reals.

Nebojsa Popov
Jurista i sociòleg, cap de redacció de Republika

Policies serbis a Kosovo. El nacionalisme serbi ha utilitzat la repressió contra l'Exèrcit d'Alliberament de Kosovo per fer una neteja ètnica dels albanesos kosovesos.

